

50-LETNICA ČASOPISA KAJ I 45-LETNICA
KAJKAVSKOGA SPRAVIŠČA

KAJ, časopis za književnost, umjetnost, kulturu (podnaslovna odrednica od 1968. do kraja 1990. – “časopis za kulturu i prosvjetu”; od 1991. podnaslovljen kao danas); nakladnik: *Kajkavsko spravišče*, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti, Zagreb

Od 1968. godine – kad ga je kao književno-povijesni projekt (i Krležinu želju), pokrenuo književnik i filmski scenarist STJEPAN DRAGANIĆ (1923. – 1983.) - *Kaj se*, znanstveno i publicistički, bavi cjelovitom jezičnom, umjetničkom i kulturno-povijesnom podlogom sveukupnoga kajkavskoga govornog područja kao temeljnim vrijednostima nacionalne kulture i znanosti. Kajkavski jezik trajnim je sadržajem i poticajem časopisa: kao jezik izgrađene višestoljetne književne, znanstvene (administrativne i ine) tradicije; materinski jezik živih zavičajnih idioma više od milijun izvornih govornika; stvaralački jezik suvremene (postmoderne) kajkavske književnosti. Književnopovijesno, 118 godina po prestanku izlaženja *Danice zagrebečke*, prvi nudeći stabilan medijski prostor proučavateljima kajkavskih tema i stvaraocima – često je bio i jedini zapis o neistraženoj povijesti i suvremenosti kajkavskih krajeva. Ocijenjen je najznačajnijim (i “najdugovječnijim”) medijem za afirmaciju i očuvanje kajkavskog identiteta (M. Kolar), te je uvršten u bibliografski projekt “Hrvatska periodika druge polovice 20. stoljeća” na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (voditelj: V. Brešić). Konceptijski, naglašava integrativni karakter kajkavskog konteksta u nacionalnim i sred-

njoeuropskim kulturnim i znanstvenim procesima, kao i tronarječnost hrvatske jezične i kulturne zbilje. Reafirmira bogati jezični i žanrovski kontinuitet kajkavske književnosti, pružajući antologijsku podlogu korpusu matične hrv. beletristike, kojemu kajkavska književnost ravnopravno pripada. Njegovo pokretanje poklapa se s razdobljem reafirmacije kajkavske književnosti potkraj 60-ih godina 20. st., tzv. pokreta suvremenoga (recitalnoga) kajkavskoga pjesništva i “reinstitutionalizacije hrvatske kulture” (V. Brešić).

Početkom 1968. *Kaj* je (kao časopis za kulturu i prosvjetu) nastao inicijativom kajkavskih pjesnika – među kojima su, uz prvog i dugogodišnjeg glavnog i odgovornog urednika Stjepana Draganića, osnivačima bili Anđela Vokaun Dokmanović, Fran Koncelak, Melita Runje i Benedikt Tumpa. Toj se grupi, ujedno i članovima redakcijskog odbora, pridružuju: Ljubica Duić, Tomislav Stunić i slikar Zorislav Drempetić Hrčić (autor likovne opreme prvih brojeva časopisa i naslovnice). Nakon Draganićeve smrti, od 1983. do kraja 1990. glavnim je i odgovornim urednikom književnik i jezikoslovac dr. sc. Ivo Kalinski, književnik mr. sc. Ernest Fišer (od 1991. do početka 1994.), a od 1994. dr. sc. Božica Pažur. Autor je likovne opreme *Kajeve* naslovnice (redizajnirane 2001.) akad. slikar-grafičar Frane Paro. Raznolikoj likovnoj osebjnosti Kajevih naslovnica i ilustracija i prije su pridonosili renomirani likovni umjetnici (M. Stančić, I. Lacković Croata, I. Rabuzin, I. Večenaj, I. Lovrenčić, A. Ba-

hunek, J. Falica, Ž. Janeš, R. Labaš, I. Antolčić i dr.).

Suradnici u prvom broju (siječanj, 1968.): književnik Miroslav Krleža, dr. sc. Olga Šojat, književnik Dubravko Horvatić, dr. sc. Vinko Žganec, dr. sc. Bogdan Krizman, Zdravko Blažina, dr. sc. Marijana Gušić, Ljubica Duić, prof., dr. sc. Dragutin Feletar.

Današnje uredništvo: mr. sc. Mario Beusan, mr. sc. Ernest Fišer, dr. sc. Ivo Kalinski, prof. dr. sc. Zvonko Kovač, Frane Paro, akad. slikar-grafičar, dr. sc. Božica Pažur, Marija Roščić Paro, prof., †prof. dr. sc. Joža Skok.

Kajevi su nakladnici - 1974. KUD *Ksaver Šandor Gjalski*, a od 1975. njegov sljednik *Kajkavsko spravišće*, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti.

U prvih pet godina *Kaja* – naglasivši u njemu programatsku dimenziju Krležina eseja “Lamentacije o našim književnim prilika- ma u stilu Tomaša Mikloušića...” (objavljenu umjesto proslava u 1. broju) - književni analitičari (M. Kuzmanović) izdvojili su tematske krugove starije i novije kajkavske književnosti (uz onaj povijesnoumjetnički) kao temelje uređivačkoga koncepta. Taj se koncept (sve do rubrične organiziranosti časopisna građe, 1991.) ostvaruje u raznolikim redovitim i posebnim izdanjima – od tematskih brojeva o pojedinim autorima (D. Domjanić, K. Š. Gjalski, B. A. Krčelić, F. Horvat Kiš, A. Kovačić, Lj. Gaj, J. Leskovar, J. Habelić, M. Pavlek Miškina, J. Mulih, S. Draganić...), povijesnim, kulturnim i zemljopisnim osobitostima (Seljačka buna 1573., Zrinsko-frankopanski kulturno-povijesni krug, Zagreb i kulturni stvaraoci – A. Šenoa, A. G. Matoš, M. Krleža, V. Lisinski, Sveučilišne teme, Trakošćanski kraj i Draškovići, Srce Zagorja u srcu Istre...) do monografija o kajkavskim krajevima (30-ak izdanja unutar serijala: Po dragome kraju, Naši krajevi... – od Varaždina, zaprešićko-brdovečkog, zlatarskog, stubičkog, ludbreškog, novomaroškog, zlatarbistričkog, zelinskog, klanječkog, zabočkog, krapinskog kraja...); serijskih svezaka i napisa (Umjetničke znamenitosti Zagreba I – IV, Lepoglava I – IV, Pregledi spomenika kulture, Suvremeno kajkavsko pjesništvo, Popjevke naj-

mlajših, Stoletni kaj kalendar ...); 15 izdanja o pavlinskom kult. nasljeđu; više desetaka tematskih brojeva i cjelina o zagrebačkim temama; 6 antologija i 20-ak knjiž. pregleda, panorama kao časopisnih izdanja u cijelom kontinuitetu: *Antologija novije kajkavske lirike* (ur. Mladen Kuzmanović), *Antologija hrvatskog dječjeg kajkavskog pjesništva* (ur. Ernest Fišer); antologije hrv. kajkavskog pjesništva *Ogenj reči* (1986.), kajkavske drame *Ogerličići reči* (1990.), kajkavske proze *Ruožnik rieči* (1999.) i reprezentativnih kajkavskih ulomaka iz Krležina opusa - *Fuga kajkavica haeretica* (sve četiri priredio Joža Skok)... Iz reprezentativnog i opsežnog korpusa *Kajevih* tekstova iz starije kajk. književnosti valja izdvojiti studije Olge Šojat – od izbora iz *Danice zagrebečke*, kajk. pjesmarica, iz djela kajk. pisaca (I. Kristijanović, Š. Fuček, B. A. Krčelić...) kao i prvih knjiž. kajk. tekstova (prve tiskane isusovačke drame na kajkavskom jeziku *Lysimachus...*), prvih kajk. dokumenata (Statut grada Zagreba, 1629. ...) do cjelovitih svezaka o kajk. piscima i nezaobilaznog *Pregleda starije kajkavske književnosti* (br. 9-10, 1975.), izvorne studije (i transkripcije) A. Jembriha, Ž. Vegha, F. Pajura ... i dr. Značajne su interpretacije i analize V. Putanca (uz kajkavsko prevodilaštvo svjetskih djela - Voltaireove Henriade, npr...), J. Vončine, J. Šidaka, osobito kajkavska gramatika (!) A. Šojata “Kratki navuk jezičnice horvatske”, s primjerima kajk. književnog jezika u 10 nastavaka (*Kaj* 3-4, 1969. do 11, 1971.), te kasniji fonološki opisi kajkavskih govora (M. Lončarić, J. Lisac, Đ. Blažeka, I. Kalinski, A. Celinčić i dr.). Uz brojne studije J. Skoka, M. Šicela, I. Kalinskoga, C. Milanje (novim tumačenjem Krležinih *Balada...*) i dr. s područja novije kajk. književnosti, mjerodavan je i redakcijski proslav panorami dječjeg kajkavskog pjesništva *Kajkavske popjevke najmlajših* (2, 1971.) koji se smatra prvim javnim zauzimanjem za uvođenje kajkavštine u (redoviti) nastavni proces.

Uz filološki tematski krug – slijedeći strukovnu, žanrovsku i rubričnu raznolikost (u skladu sa zemljopisnom raznolikošću i opsežnošću hrvatske kajkavske govorne podloge) – *Kaj* je svoje značenje zadobio i povijesnoumjetničkim temama, osobito napisima o sa-

kralnoj graditeljskoj baštini svih kajkavskih krajeva, arhitektonsko-urbanističkim opisima burgova, dvoraca (D. Miletić, M. Beusan, Z. Balog, I. Srša, K. Regan...), povijesnoumjetničkih znamenitosti Zagreba (L. Dobronić, F. Buntak, N. i T. Premerl ...); dragocjenim pregledima spomenika kulture autorice A. Horvat, kapitalnim studijama D. Baričević o sakralnoj baroknoj kiparskoj baštini, jedinstvenim povijesnoumjetničkim sintezama O. Maruševski; među ostalim, tekstovima o sakralnoj (tradicijskoj) baroknoj arhitekturi Đ. Cvitanović; N. Tarbuk ... itd. Časopisni mu i tematski profil (od 1991., s podnaslovnom odrednicom časopisa "za književnost, umjetnost, kulturu") sažet je u nazivima 20-ak rubrika: *Suvremena kajkavska književnost, Književno-jezične korelacije, Dječja kajkavska književnost, Kajkaviana danas, Iz hrvatske (staro)kajkavske baštine, Kajkavski prijevodi, Jezičnica kajkaviana, Hrvatski književni putopis, Graditeljsko nasljeđe, vrtna arhitektura, Plemstvo i svećenstvo u hrvatskoj povijesti i kulturi, Tradicijska kultura, Povijesne teme, Likovne teme, Glazba, folklor, običaji, Ljudi i krajevi – duhovni krajobraz, Kaj & ča, Hrvati kajkavci u iseljeništvu, Iz školskih novina i časopisa, Kronika kajkaviana, Ogledi, osvrti, prikazi...*

Znanstvenog je i publicističkog tipa, do kraja 1977. mjesečnik, s po 12 brojeva u 10 svezaka (1973. s 13 brojeva – i posljednjim numeriranim kao "12 a"), a od 1978. dvomjesečnik (6 brojeva godišnje i s prosječno, četiri, a otprije četiri godine - zbog novčanih restrikcija – u tri sveska), te više od 20 uglednih autora / suradnika u svakom broju - znanstvenika i umjetnika, suvremenih promicatelja hrvatske kulture uopće. Od sredine 1994. uređuje se i prema uputama za primarne znanstvene publikacije.

Znanstveno kategorizirani radovi objavljeni u *Kaju* referiraju se u: MLA (Modern Language Association of America Bibliography) / EBSCO (USA), RILM (Research Center for Music Iconography – Abstract, New York), u bazi hrvatskih znanstvenih časopisa HRČAK...

U 50 godišta objavljeno je 349 brojeva u 239 svezaka, s više od 4000 bibliografskih jedinica i više od 2000 suradnika – *Kajev* prilog kajkavskom integritetu u temeljima sveukupne hrvatske kulture i znanosti. (V. → KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE).

LIT.: M. Kuzmanović, *Elementi za tvorbu panorame : Pripomene uz primjere novije kajkavske proze (I)*, Kaj 11-12 (1973.); isti, *Bibliografija kajkaviana časopisa Kaj (1968 – 1972)*, Kaj 11-12 (1973.); I. Kalinski, *Naša desetletnica*, Mala biblioteka "Ignac Kristijanović", Kajkavsko spravišće, Zagreb 1978.; M. Roščić (prir.), *Bibliografija časopisa Kaj 1968. - 2010.* Kaj 3-4 (2011.); B. Pažur, *Stjepan Draganić i časopis Kaj* (uz 30. obljetnicu), Kaj 1 (1998.); V. Brešić, *Časopis Kaj i hrvatska časopisna tradicija : Kaj u raljama tradicije* (sa znanstvenoga kolokvija *Kaj u kontekstu nacionalne periodike i njegov 40-godišnji doprinos hrvatskoj znanosti i kulturi*, Kaj 3 (2009.); usp. V. Brešić, *Praksa i teorija književnih časopisa*, Periodica Croatica, 2014.; M. Kolar, *Između tradicije i subverzije : Časopis Kaj i kajkavska postmoderna* (doktorski rad), Filozofski fakultet, Periodica Croatica, knj. 7, Zagreb, 2013.

(B. P.)

[Prilagođena natuknica o časopisu *Kaj* iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2017.]

Draganićevo životno djelo – časopis KAJ

(Uz 95. obljetnicu rođenja i 35. smrti)

STJEPAN DRAGANIĆ - književnik, filmski scenarist, redatelj i kulturni djelatnik, pokretač časopisa *Kaj* (Zlatar, 19. kolovoza 1923. – Zagreb, 2. siječnja 1983.). U Zagrebu je polazio građansku školu (1936.–1938.), a trgovački zanat završio u Splitu (1939.–1941.). Zbog antifašističkog djelovanja talijanski Izvanredni vojni sud za Dalmaciju osuđuje ga na smrt 1941. Preinačenom presudom (pomilovanjem zbog maloljetnosti), do 1944. robija u talijanskom političkom zatvoru Fossano. Nakon rata direktor je “Croatia-filma”, od 1949. zamjenik direktora “Jadran-filma”, redatelj i scenarist dokumentarnih filmova o svakodnevici i kulturnim spomenicima, asistent režije igranih filmova i glumac. Režirao: *Belec*, 1958., *Poruka u kamenu*, 1961. i *Između smjena*, 1956. (uz scenarij). Osniva samostalnu autorsku grupu za dokumentarne filmove “Mate Golem”. Zalažući se za “republiku duha” (S. Vereš), od 1950. bavi se književnim radom, objavljujući kajkavsku liriku od 1953., a prvu zbirku (*Terni i cvetje*) 1957. Uvrštenje pet Draganićevih pjesama u glasovitu *Antologiju novije kajkavske lirike* Nikole Pavića (Lykos, 1958.) – uz kanoonske osobnosti (A. G. Matoš, M. Krleža, F. Galović, D. Domjanić, I. G. Kovačić, T. Prpić, ...Z. Milković i M. Slaviček) ocjenjuje se iskazom sastavljачeve ideje o kontinuitetu kajkavske književnosti i bogate joj pjesničke tradicije. Od 1953. do 1965. surađivao je u publikacijama *Žena u borbi* i *Zagorski kalendar*, te pisao kajkavske tekstove za emisije Radio-Zagreba (*Popjevke i povjedaanja z mojih bregov*, 1962. i 1963.) i Radio-Zaboka (*Od nedelje do nedelje*, 1967. i 1968.). Pokretanje časopisa *Kaj* u siječnju 1968. (časopisa “za kulturu i prosvjetu”, a od 1991. do danas za “književnost, umjetnost, kulturu”) – koji je uređivao do smrti – Draganićevo je životno djelo. U njemu je objavio i najviše (70-ak) radova. Osnivač je KUD-a “Ksaver Šandor Gjalski” (1973.), koje 1974. pre-rasta u *Kajkavsko spravišće*, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti (*Kajev* nakladnik). Ostvarivao je i druge napredne zami-

sli: u srpnju 1981., jedini u nas, *Salon časopisa* - okupivši svu kulturnu i književnu hrvatsku periodiku; *Malo Kaj kazališće* pripremvši repertoar kajkavskih dramskih tekstova... Iznimni uređivački pothvat (časopis *Kaj*) – u vječitoj subverzivnoj, ali zato izazovnoj i nepotrošivog kulturološkoj poziciji (s polazištem u materinskom kajkavskom jeziku) - pomalo je zasjenio Draganićev književni opus: pjesnički, dramski i prozni, i to dvije zbirke kajkavske lirike *Terni i cvetje*, (1957.), *Popjevka govorenja* (1966.); *Prebudil se Kerempuh* (1966.) – drame, te tri knjige kajkavske proze: “Ču-ču” *Štjef* (1970.) - pripovijetke, *Selski pes denes* (1975.) – satirični zapisi, *Gabrek eksces* (1979.) – pripovijetka.

Raspon Draganićeva književnog opusa, s polazištem u zavičajnom /mihovljanskom kajkavskom idiomu, karakteriziraju liričnost, književna angažiranost / socijalni kontekst, narodski humor, ali i izgrađena urbana satira. Draganićeva *Popjevka govorenja* (poema, ali i glazbena popijevka, uz uglazbljene mu druge pjesme za krapinski festival) ima lajtmotivsku, simboličnu ulogu u cjelokupnom njegovom književnom djelu. Ulogu *Popjevke govorenja* kao ključne jezično-umjetničke sintagme u Draganićevu opusu (i životu) nisu isticali samo književni analitičari nego i povjesničari, glazbenici i muzikolozi (poput Andrije Tomašeka) – analizirajući motivske melodijske cjeline te popijevke kao glazbenog predloška (skladatelj M. Magdalenić, izvoditelj F. Paulik), ali i predloška drugih pet kajkavskih Draganićevih pjesama uglazbljenih za krapinski festival (*Gda njesi tu, Čeznjenje, Veseljak, V zime, Moja mati* – u izvedbi Ruže Pospiš, Nevenke Petković Sobjeslavski, Anice Zubović, Elvire Voća, Ane Štefok i dr.). Draganić je znao okupiti suradnike – strukovne sljedbenike i tvorce najviše ideje, kreativce koji trajno unapređuju hrv. kulturu. Znao je prepoznati trajne kulturne vrijednosti – sažete u sveukupnoj hrvatskoj kajkavskoj jezično-umjetničkoj i govornoj podlozi kao temeljima nacionalne kulture i znanosti, uvidjevši u kajkavskom kontekstu njen višesto-

ljetni (i suvremeni) integrativni temelj. Draganić je predvidio današnje doba.

ZASTUPLJEN U ANTOLOGIJAMA: *Antologija novije kajkavske lirike* (1958.), ur. N. Pavić; *Panorama novijega kajkavskog pjesništva*, Kaj, IV (1971.) 1; *Antologija novije kajkavske lirike*, Kaj, VIII (1975.) 3-5 (ur. M. Kuzmanović), Zagreb; *Ogenj reči* – Antologija hrvatskoga kajkavskoga pjesništva, Kaj, XIX (1986.) 4-6 (prir. J. Skok); *Ogerličići reči* – Antologija hrvatske kajkavske drame, Kaj, XXIII (1990.) 1-4 (i posebno izdanje: Mala biblioteka Ignac Kristijanović, knj. 23), prir. J. Skok; *Ruožnik rieči* – Antologija hrvatske kajkavske proze, Kaj, XXXII (1999.) 1-2-3 (ur. J. Skok).

LIT.: M. Kuzmanović: *Elementi za tvorbu panorame*. Kaj, 6(1973) 11-12, str. 10-11, 123; M. Kuzmanović – uvodna studija i izbor,

te biografske i bibliografske bilješke uz tematski svezak časopisa Kaj: *Primjermi novije kajkavske proze (I)*, Kaj, VI (1973) 12, str. 10-11; *U spomen Stjepanu Draganiću*. Kaj, 16 (1983) 2, tematski svezak; B. Pažur: *Časopis Kaj – životno djelo Stjepana Draganića*, Kaj, XXXI (1998) 1, str. 3-13; *Bibliografija časopisa Kaj (1968-2010)*. Priredila Marija Roščić. Kaj, XLIV (2011) 3-4, str.5-276; B. Pažur: *Hommage Stjepanu Draganiću* – pokretaču časopisa Kaj : Uz 90. obljetnicu rođenja i 30. obljetnicu smrti. Kaj, XLVI (2013) 1-2, str. 3-7; HBL, sv. 3 (Č-Đ), LZMK, 1993.

B. Pažur

[Prilagođena natuknica o Stjepanu Draganiću iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2017.]

Kajkavsko spravišće - 45-letnica

KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti - utemeljeno je u Zagrebu 20. prosinca 1974. godine, prerastanjem iz KUD-a *Ksaver Šandor Gjalski* (osnovanog 14. rujna 1973) - inicijativom Stjepana Draganića, pokretača i gl. urednika časopisa *Kaj*. S 250-ak članova, istaknutih znanstvenika i umjetnika, promicatelja sveukupne hrv. kulture i 10-ak stalnih programa godišnje – vezanih uz opsežno (povijesno-kulturno i zemljopisno) kajkavsko govorno područje RH (koje obuhvaća 8 regija - od Međimurja, Hrvatskoga zagorja, Prigorja, Moslavine, Podravine, Turopolja, kajkavskih središta, gradova Zagreba, Varaždina... i njihovih županija, goranskoga kraja, ... do čakavsko-kajkavskih govora središnje Istre) - *Kajkavsko spravišće* jedino je, iako u statusu udruge, koje to područje zahvaća u *cijelosti* – kao kajkavski kulturni sabor (=spravišće).

Temeljni je (prema Statutu) djelatni sadržaj udruge: otkrivanje, izučavanje, objavljivanje i vrednovanje kulturno-povijesne baštine

i suvremenosti kajk. krajeva RH; izučavanje i populariziranje starije i suvremene kajk. književnosti i jezika; izdavanje časopisa *Kaj* i drugih izdanja unutar više biblioteka; održavanje znanstvenih skupova, redovita Tribina; izložbena djelatnost *Galerije Kaj*; poticanje kajk. stvaralaštva i promicanje znanstveno-istraživačkog rada, osobito mladih (*Jezičnica kajkaviana*) i dr.

Ime Društvu - *Kajkavsko spravišće* - dao je njegov prvi predsjednik, povjesničar, akad. Josip Adamček; dok mu je nemjerljiv pečat i ugled - od 1994., sve do smrti 2011. - davao predsjednik akad. Miroslav Šicel, jedan od najznačajnijih hrv. književnih povjesničara. Predsjednik u novom mandatu (od 28.4.2015.) arhitekt dr. sc. Tomislav Premerl iznenada je preminuo 7. travnja 2018. godine.

Predsjednici od 1974. do danas: †akad. Josip Adamček (1974.-1977.), †dr. sc. Đurđica Cvitanović (1977.-1980.), †dr. sc. Ivan Očak (1980.-1982), prof. dr. sc. Dragutin Pavličević (1982.-1984.), †Rudolf Malenovski, dipl. prav. (1984.-

1994.), *akademik Miroslav Šicel* (1994.–2011.), *prof. dr. sc. Zvonko Kovač* (2012.–2015.), *†dr. sc. Tomislav Premerl* (2015.–7.4.2018.); *dopredsjednici: †prof. dr. sc. Joža Skok* (do 8.9.2017.) i *dr. sc. Ivo Kalinski*.

Uz afirmaciju kulturoloških vrednota s cijelog kajk. područja u trajnim programima – među kojima, najplodnije, redovite nakladničke djelatnosti u *Kaju*, s 240 časopisnih, i 180-ak posebnih izdanja - značajan mu je koncept povezivanja hrv. kulturnog prostora kreativnim dosezima *kaj-ča-što* jezične zbilje, kao nedovoljno isticanim bogatstvom hrv. književnosti i kulture – u programima *Hrvatski književni putopis* (i natječaju za putopis od 2007.), te *Kaj & ča: prožimanja i perspektive* (od 2001. i u nastavku suradnje s Čakavskim saborom). *Tribina* Kajkavskoga spravišča (stručni voditelj prof. dr. sc. Joža Skok), kontinuirano se (od 1994.) i interdisciplinarno bavi sveukupnim položajem fenomena *kajkaviane*. Posebnost *Jezičnice kajkaviane* - filološkog programa izvaninstitucionalnog tipa (od 2000. i 2003. g.) – jesu 4 natječaja suvremene afirmacije književnih žanrova, te živih kajk. govora (za kratku kajkavsku prozu, kajkavske i čakavske literarne radove učenika srednjih škola RH, za dijalektološki opis i istraživanja...) – potičući, među ostalim, mladenačku kreativnost, razvijanje pismenosti i jezične kulture.

U kulturnoj javnosti, djelima vodećih suvremenih likovnih umjetnika, osobito se isprofilirala izložbeno-likovna djelatnost Galerije *Kaj* (voditeljica: M. Roščić Paro). Izrazitu popularnost *Spravišče* je steklo 30-ljetnim studijskim izletima putovima kulturno-spomeničke baštine obrađivane u časopisu *Kaj* (glasoviti stručni voditelji, od 1982: akademkinja A. Horvat, muzikolog L. Šaban, dr. sc. Đ. Cvitanović, mr. sc. M. Beusan, te diljem Istre akademici J. Bratulić i B. Fučić). Uz znanstv. skupove *Kajkavskoga spravišča*, s kojih su radovi objavljivani u časopisu *Kaj* (*Domjenak o Domjaniću*, *Antun Mihanović i njegovo doba*; u povodu 150. obl. uglazbljenja hrv. himne i 150. obl. ustoličenja bana J. Jelačića, održanih u Glini; 115. obl. rođ. F. Galovića i dr.), među tradicionalnima jesu: *Jezični i umjetnički izraz na kajkav-*

skom tlu, u Krapini (s istoimenim zbornikom radova sa skupova 1975., 1988., 1991.); *Šest stoljeća kulture i umjetnosti u Lepoglavi* (i 5 zbornika radova od 1992. do 1996.), *Hrvatski književni putopis 19. i 20. stoljeća...*

Rezultate svojih programa *Kajkavsko spravišče* sustavno objavljuje u časopisu za književnost, umjetnost, kulturu *Kaj* – čiji je nakladnik od 1975. godine. Bogat je strukovni i umjetnički profil *Kajevih* suradnika, većinom članova Spravišča, znanstvenika i pisaca, tvoritelja suvr. hrv. kulture (prema čestoti i redosljedju objavljivanja od 1968.): a) književni povjesničari, jezikoslovci (J. Skok, A. Šojat, V. Putanec, O. Šojat, I. Kalinski, S. Težak, M. Lončarić, A. Jembrih, B. Finka, J. Bratulić, J. Lisac, J. Marešić, A. Frančić, Đ. Blažeka, C. Milanja, A. Celinčić, M. Kuzmić i dr.); b) književnici / kajkavski pjesnici (S. Draganić, A. Vokaun Dokmanović, V. Jačmenica, F. Koncelak, J. Ozimec, B. Tumpa, Lj. Duić, M. Runje, S. Dominić, P. Kanižaj, B. Loborec, B. Dovjak Matković, I. Horvat Hlebinski, I. Kalinski, S. Petrović, E. Fišer, I. Kutnjak, Z. Kovač, Ž. Reiner, B. Jelušić, D. Peričić, B. Brkan, T. Ribić, E. Kovač, V. Šinjori, Z. Maltar, D. Raškaj i dr.); c) povjesničari umjetnosti (A. Horvat, F. Buntak, L. Dobronić, Đ. Cvitanović, O. Maruševski, D. Baričević, V. Marković, Z. Horvat, T. Premerl, N. Premerl, N. Tarbuk, D. Miletić, I. Srša, Z. Balog, M. Beusan, K. Regan i dr.); d) povjesničari (J. Adamček, M. Despot, J. Šidak, I. Očak, D. Pavličević, A. Sekulić, H. Petrić, D. Vojak, i dr.); e) muzikolozi (L. Šaban, L. Županović, A. Tomašek, S. Tuskar, Z. Blažeković, V. Katalenić i dr.); f) etnolozi / etnografi (M. Bošković Stulli, M. Gušić, V. Čulinović Konstantinović, M. Novak, Lj. Marks, D. Kremenčić, S. Moslavac, D. Novosel i dr.).

Najznačajnije su biblioteke posebnih izdanja Kajkavskoga spravišča: *Mala biblioteka "Ignac Kristijanović"* (s objavljenih 45 knjiž. djela – od zbirke *Droptinice* V. Jačmenice Jazbec, 1970., do zagrebačkih kajkavskih feljtona *Drvinjski štikleci* B. Szűtsa, 2013., do kajkavskih igrokaza *Norci* V. Kosec-Torjanac i D. Torjanca); *Hrvatski kulturni i prirodni spomenici (Turpoljske ljepotice* Đ. Cvitanović, 1974. i 2008. te *Barokni dvorci Hrvatskoga zagorja* V. Mar-

kovića, 1975. - najpoznatije monografije među 40 naslova), *Popjevke najmlajših* (s 40-ak izbora kajk. osnovnoškolskih radova), *KAJ & ČA: Susreti ...* (zajedničke zbirke suvremenih, antologijskih kajkavskih i čakavskih autora), *Zbirka vodiča...* Ukratko, u prilog dostojanstvu povijesti i suvremenosti kajkavskih krajeva, te kontinuitetu kajkavske književnosti i jezika, *Kaj* i nakladnik *Kajkavsko spravišće* objavili su 420-ak redovitih i posebnih izdanja, od kojih su mnoga monografska i antologijska.

[V. → KAJ, časopis...]

LIT.: M. Roščić, *Uz 25. obljetnicu Kajkavskoga spravišća*, *Kaj*, XXXI, 5-6 (1998); B. Pažur, *Časopis Kaj i njegov nakladnik Kajkavsko spravišće* : Kajkaviana croatica (ur. A. Jembrih), *Kajkaviana*, Zagreb 1996.

(B. P.)

[Prilagođena natuknica o Kajkavskom spravišću iz *Enciklopedije Hrvatskoga zagorja*, *Leksikografski zavod Miroslav Krleža*, Zagreb 2017.]

SURADNICI U DVOBROJU KAJ 1-2/2018.

BOŽIDAR BREZINŠČAK BAGOLA , prof. (Hum na Sutli) – književnik, esejist, prevoditelj, urednik; piše i prevodi na hrvatskom standardnom, kajkavskom, slovenskom, te sa slovenskog jezika; predsjednik Hrvatskozagorskog književnog društva.

BOŽICA BRKAN, prof. (Zagreb) – književnica, publicistica, urednica, istaknuta autorica internetskih magazina; piše na kajkavskom ('kekavskom') i hrvatskom standardnom jeziku

RADOVAN BRLEČIĆ, dipl. ing. inf. (Sv. Ivan Zelina) – pisac, publicist (Prigorski glasnik); među ostalim, autor putopisnih knjiga

ŽELJKA CVETKOVIĆ, prof. (Zagreb) – pjesnikinja i prozaistica, spisateljica za djecu; uvrštena u osnovnoškolske čitanke

DUBRAVKA ČANIĆ, doktorandica (Zagreb) - Poslijediplomski doktorski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

AKOŠ ANTON DONČEC [Ákos Antal Doncsecz], prof. (Verica-Ritkarovci / Kétvölgy, Mađarska) – prof. slovenskog jezika i književnosti, doktorand (Univerza v Ljubljani); proučavatelj prekomurske i međimurske kajkavštine, autor studija na mađarskom, slovenskom i hrvatskom jeziku; prevoditelj

FEĐA GAVRILOVIĆ, prof. (Zagreb) – povjesničar umjetnosti, likovni kritičar, kolumnist, kustos, voditelj Galerije Forum

TONI HORVATIĆ, prof. (Split) – povjesničar umjetnosti, kustos i voditelj Galerije Studio 21

BOŽICA JELUŠIĆ (Đurđevac) - književnica, esejistica, publicistica, likovna kritičarka, ekologinja, prevoditeljica, autorica 53 djela na hrvatskom (kajkavskom), engleskom jeziku

Prof. dr. sc. ALOJZ JEMBRIH (Zagreb) – znanstvenik /povjesničar hrvatske književnosti, red. prof. u tr. zvanju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu (Odjel kroatologije); zaslužni proučavatelj starije kajkavske književnosti i autor brojnih kritičkih pretisaka; urednik, pjesnik

ĐURĐA LOVRENČIĆ, dipl. ing. geod. (Sv. Križ Začretje) – pjesnikinja, prozaistica, urednica

Dr. sc. BOŽICA PAŽUR /B.P. (Zagreb) – gl. i odg. urednica časopisa *Kaj*, književnica i znanstvenica

ANITA PERIČIĆ, prof. (Varaždin) – voditeljica odnosa s javnošću Gradskog muzeja Varaždin, autorica i suautorica u književnim i muzeološkim publikacijama

Mr. sc. DENIS PERIČIĆ (Varaždin) – književnik, publicist, književni kritičar i povjesničar, urednik, antologičar, prevoditelj; samostalni umjetnik; nakladnik, recenzent, znanstveni i stručni pisac

MARIJA ROŠČIĆ PARO /M.R./, prof. (Zagreb) – voditeljica Galerije *Kaj*, gl. tajnica *Kajkavskoga spravišča*; prevoditeljica

Dr.sc. ZORANA SOKOL GOJNIK, dipl.ing. arh. (Zagreb) - docentica na Katedri za projektiranje Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; uže područje znanstvenog rada: sakralna arhitektura

Prof. dr. sc. KARIN ŠERMAN, dipl. ing. arh. (Zagreb) - arhitektica i teoretičarka arhitekture, prof. arhitektonske teorije na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu /predstojnica Katedre za teoriju i povijest arhitekture; istraživačica moderne i suvremene hrv. i svjetske arhitekture i kulture

Dr. sc. IGOR ŠIPIĆ (Split) - književnik i znanstvenik, pjesnik, povjesničar - izučavatelj mediteranskih kultura; kritičar, esejist

Mr. sc. ĐURO VIDMAROVIĆ (Zagreb) – književnik, predsjednik Društva hrvatskih književnika, književni kritičar, povjesnik, prevoditelj, autor 20-ak raznorodnih knjiga

Dr. sc. DANIJEL VOJAK (Zagreb) – povjesničar, viši znanstv. suradnik Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar*; znanstveni projekti: Manjine u Hrvatskoj i Hrvati u okolnim zemljama: povijesni identiteti